

ຊີວະນາໆພັນຂອງ ສປປ ລາວ: ບຸລິມະສິດ ເພື່ອການເຕີບໂຕສີຂຽວ

ເອກະສານນະໂຍບາຍ

Public Disclosure Authorized
ແຜນງານໃຫ້ຄຳປຶກສາຕາມກຳນົດ
ເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ

Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

ເອກະສານນະໂຍບາຍສໍາຫລັບແຜນງານໃຫ້ຄໍາປຶກສາດ້ານ ການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງທະນາຄານໂລກໃນ ສປປ ລາວ¹

ຊີວະນາໆພັນຂອງ ສປປ ລາວ: ບຸລິມະສິດເພື່ອການເຕີບໂຕສີຂຽວ

ສປປ ລາວ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນ 10 ເຂດນິເວດທໍາມະຊາດທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ສຸດຂອງໂລກ ແລະ ເປັນຖິ່ນອາໄສຂອງບັນດາຊະນິດພັນພືດ, ພັນສັດນໍ້າ-ສັດປ່າຫາຍາກທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ໃກ້ສູນພັນລະດັບໂລກ. 4 ເຂດນິເວດທໍາມະຊາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ລວມມີ: (ກ) ເຂດພູສູງພາກເໜືອ, (ຂ) ເຂດສາຍພູຫຼວງ - ພູສູງມິມໍລະສຸມ ຝືນຕົກຫຼາຍ, (ຄ) ເຂດພູຫີນປູນພາກກາງ ແລະ ເຂດທົ່ງພຽງລຽບແມ່ນໍ້າຂອງ. ດ້ວຍຄຸນລັກສະນະດັ່ງກ່າວ ລວມເຂົ້າກັນນີ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ກາຍເປັນປະເທດທີ່ມີຄວາມຮຸ່ງມີທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແລະ ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງລະບົບຜະລິດແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ຢາປົວພະຍາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ລວມທັງອາຊີບທີ່ຄິດພັນກັບການທ່ອງທ່ຽວ.

ຊັບພະຍາກອນຊີວະນາໆພັນ ຖືວ່າເປັນພື້ນຖານສໍາຄັນທີ່ສຸດສໍາລັບການພັດທະນາເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ເພາະວ່າການບໍລິການທາງທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງອໍານວຍຕ່າງໆທີ່ໄດ້ຈາກຊີວະນາໆພັນສະໜອງໃຫ້ນັ້ນ ຄືປັດໃຈຕົ້ນຕໍແຫ່ງການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ, ການຄ້າປະກັນຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ການຂັບເຄື່ອນຮູບແບບພັດທະນາເສດຖະກິດຕາມທິດເຕີບໂຕສີຂຽວ. ພົນລະເມືອງລາວຫຼາຍກວ່າ 840,000 ຄົນອາໄສໃນ 1,200 ບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດ ຫຼື ອ້ອມຮອບຊາຍແດນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ 23 ແຫ່ງ, ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ທີ່ພົ່ງພາອາໄສຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນໃນການດໍາລົງຊີວິດ. ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນ ຊີວະນາໆພັນຂອງລາວແມ່ນກໍາລັງຕົກຢູ່ໃນສະພາບວິກິດ. ໄພຂົ່ມຂູ່ຕົ້ນຕໍທີ່ເປັນສາຍເຫດ ພາໃຫ້ເຊື່ອມຄຸນຄ່າຊີວະນາໆພັນລົງໄປເລື້ອຍໆ ແມ່ນລວມມີ: ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ການຕັດໄມ້ ແລະ ການຄ້າຂາຍສັດປ່າແບບຜິດກົດໝາຍ, ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງຢູ່ໃນ ແລະ ອ້ອມປ່າສະຫງວນ, ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ທໍາການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ພູມລໍາເນົາເປັນຕົ້ນ. ເພື່ອຮັບປະກັນປະສິດທິຜົນສູງໃນການອະນຸລັກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ອອກນິຕິກໍາສໍາຄັນຫຼາຍສະບັບ ເຊັ່ນ: ຄໍາສັ່ງນາຍົກລັດຖະມົນຕີເລກທີ 15 (2016), ຄໍາສັ່ງນາຍົກລັດຖະມົນຕີເລກທີ 05 (2018) ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ 2019. ໃນວັນທີ 15 ເດືອນກຸມພາ ປີ 2019 ລັດຖະບານໄດ້ປະກາດສ້າງຕັ້ງອຸທິຍານແຫ່ງຊາດ 2 ແຫ່ງທໍາອິດຂອງປະເທດ ຄື: ອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນາກາຍ-ນໍ້າເທີນ ແລະ ອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນໍ້າແອດ-ພູເລີຍ ແລະ ຕໍ່ມາໃນເດືອນມັງກອນ ປີ 2020 ລັດຖະບານ ກໍ່ໄດ້ປະກາດສ້າງຕັ້ງເຂດອຸທິຍານແຫ່ງຊາດຫົນໜາມໜໍ່ ແລະ ເຂດດັ່ງກ່າວ ກໍ່ໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນບັນຊີເປັນມໍລະດົກໂລກທາງທໍາມະຊາດແຫ່ງທໍາອິດຂອງປະເທດໃນຂະນະນີ້.

¹ ເອກະສານນະໂຍບາຍສະບັບນີ້ ແມ່ນການສັງລວມບົດລາຍງານ ຊີວະນາໆພັນຂອງ ສປປ ລາວ: ບຸລິມະສິດເພື່ອການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເຊິ່ງມີຈຸດປະສົງເພື່ອສັງລວມບັນຫາສໍາຄັນຕ່າງໆ ເພື່ອປະກອບສ່ວນຕໍ່ການກະກຽມແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຄັ້ງທີ 9 (2021–2025), ບົດລາຍງານສະພາບແວດລ້ອມ, ແລະ ປະກອບສ່ວນຕໍ່ການພັດທະນານະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຂອງຂະແໜງການ ແລະ ໂຄງການລົງທຶນຂອງທະນາຄານໂລກ ແລະ ກອງເລຂາກອງທຶນສິ່ງແວດລ້ອມໂລກເຊັ່ນ: ໂຄງການພູມິທັດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງລາວ (Lao Landscapes and Livelihoods)

ການລົງທຶນແບບຍືນຍົງໃນການອະນຸລັກຄຸນຄ່າຊີວະນາໆພັນເຫັນວ່າສາມາດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດ. ສາມາດສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ສໍາຄັນເທົ່າທຽມກັບອຸດສາຫະກຳຂຸດຄົ້ນ ແລະ ນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ສປປ ລາວ ມີທ່າແຮງ ໂດດເດັ່ນສູງຢູ່ແລ້ວ ຂອງການເປີດປະຕູສູ່ການຕະຫຼາດທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດໃນຂົງເຂດພູມມີພາກນີ້. ການພັດທະນາການທ່ອງ ທ່ຽວສາມາດຊ່ວຍການອະນຸລັກໄດ້ໂດຍກົງ, ປ້ອງກັນການເຊື່ອມໂຊມຂອງທຳມະຊາດ, ແລະ ຮັກສາຄວາມເປັນເອກະລັກທີ່ສາ ມາດເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ມີຄວາມພິເສດ, ມີຜົນປະໂຫຍດໃນດ້ານເສດຖະກິດ, ສ້າງອາຊີບທີ່ດີ ແລະ ຮັກສາທຳມະຊາດໃຫ້ ຍືນຍົງຕະຫຼອດໄປ. ນອກຈາກນັ້ນ, ແຫຼ່ງສ້າງລາຍຮັບອື່ນໆທີ່ໄດ້ຈາກຊີວະນາໆພັນຍັງລວມມີ: ແຫຼ່ງປະສົມຢາປົວພະຍາດ, ການຈ່າຍຄ່າບໍລິການທາງທຳມະຊາດ, ແຫຼ່ງໄມ້ທ່ອນ ແລະ ແຫຼ່ງອາຫານຕ່າງໆ. ສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ 67% ຂອງພົນລະເມືອງລາວ ໃນທົ່ວປະເທດ ແມ່ນອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຢັ່ງຊືບແມ່ນຕິດພັນກັບທຳມະຊາດ, 39% ຂອງລາຍຮັບພວກ ເຂົາແມ່ນໄດ້ມາຈາກເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ. 90% ຂອງ 1,400 ຊະນິດພັນສັດປ່າແມ່ນຖືກນໍາມາເປັນແຫຼ່ງໂປຣຕິນຂອງຄົນທ້ອງຖິ່ນ.

ສປປ ລາວ ກໍາລັງມີການປະຕິຮູບນະໂຍບາຍພັດທະນາປະເທດ ໄປຕາມທິດເສດຖະກິດສີຂຽວ ທີ່ແນໃສ່ການເຕີບໂຕທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຕາມວິທີທາງທີ່ສົ່ງເສີມຄວາມຍືນຍົງ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຍົກສູງຊີວິດການ ເປັນຢູ່, ແລະ ປົກປັກຮັກສາຕົ້ນທຶນທາງທຳມະຊາດ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງປະຊາກອນ. ຊີວະນາໆພັນ ເຫັນວ່າເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ ຂອງຄວາມຫວັງແຫ່ງການພັດທະນາສີຂຽວ ດັ່ງທີ່ກຳນົດໃນແຜນຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ, ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ 8 (2016–2020), ຊຸດບົດລາຍງານຂອງປະເທດ, ຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ປີ 2019.

ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ສົ່ງເສີມ “ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຂັ້ນບ້ານ” ຂອງປ່າໄມ້ເກືອບທັງໝົດໃນທົ່ວປະເທດ ດ້ວຍຮູບແບບກະຈາຍອຳນາດ ຄວາມຮັບຜິດຊອບລົງສູ່ທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍມອບພື້ນທີ່ປ່າໃຫ້ປະຊາຊົນມີສິດນໍາໃຊ້ ແລະ ໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ອາໄສປ່າໄມ້ໃນການ ທຳມາຫາກິນເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຈັດສັນເອງ. ນອກນັ້ນ, ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ຍັງເນັ້ນໜັກໃສ່ການສົ່ງເສີມການປູກປ່າໄມ້ເປັນສິນຄ້າ ໃນເຂດປ່າເຊື່ອມໂຊມ ຊຶ່ງຖືກຜັນຂະຫຍາຍດ້ວຍດຳລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີເລກທີ 247, ລົງວັນທີ 20 ເດືອນ ສິງຫາ ປີ 2019 ກໍ່ໃຫ້ເກີດມີການລົງທຶນໃຫມ່ຈາກເອກະຊົນ. ການປະຕິຮູບເຫຼົ່ານີ້ ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການປັບປຸງບັນດາຂະແໜງການ, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນການຄຸກຄາມຕໍ່ເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ຊີວະນາ ໆພັນຖ້າໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ.

ພະຍາດຕິດຕໍ່ ຈາກສັດສູ່ຄົນ ແມ່ນມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການປ່ຽນແປງທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ພຶດຕິກຳຂອງຄົນ. ການຕິດ ພະຍາດຈາກສັດສູ່ຄົນ ແມ່ນກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບເຊື່ອງຊ້ອນ. ພາຍໃນໄລຍະ 20 ປີທີ່ຜ່ານມາ, ສປປ ລາວ ແລະ ກຸ່ມປະເທດອາຊີຕາເວັນອອກ ໄດ້ພົບກັບການລະບາດຂອງພະຍາດເຊັ່ນ: ພະຍາດ ຊາຣ໌ (SARS), ໄຂ້ຫວັດນົກ, (HPAI, H5N1 and H7N9), ການກັບມາລະບາດຂອງພະຍາດໃບໄມ້ໃນເລືອດ (Schistosomiasis), ແລະ ການລະບາດຂອງພະຍາດອັກເສບປອດຈາກເຊື້ອຈຸລະໂລກ ໂຄວິດ-19 (COVID-19) ໃນປີ 2020. ການດຳລົງຊີວິດຂອງມະນຸດ ແມ່ນມີການສຳພັດກັບສັດປ່າເພີ່ມຂຶ້ນຍ້ອນ 2 ສາເຫດຄື: ການຄ້າສັດປ່າ ແບບຖືກ ກົດໝາຍ ແລະ ຜິດກົດໝາຍ, ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມລົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດປ່າ. ເປັນສາຍເຫດເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຈຳເປັນໃນ ການຂະຫຍາຍມາດຕະການສະກັດກັ້ນ ແລະ ປ້ອງກັນສຸຂະພາບຂອງຄົນ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດ ພາຍໃຕ້ກອບວຽກ “ສຸຂະພາບຫຼັງດຽວ”.

ເປົ້າໝາຍບຸລິມະສິດ ແມ່ນເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຊີວະນາໆພັນຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອຊ່ວຍຂັບເຄື່ອນການພັດທະນາເສດຖະກິດສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ. ວຽກບຸລິມະສິດເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍນີ້ ແມ່ນຖືກສະ

ຫຼຸບໃນ 3 ໝວດຄື: (ກ) ການຜັນຂະຫຍາຍນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ຕະຫຼາດ; (ຂ) ການປັບປຸງລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ລວມທັງການໂຄສະນາ, ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການສຶກສາ; ແລະ (ຄ) ການຂະຫຍາຍການລົງທຶນຂອງລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ໃນດ້ານຄຸນຄ່າຊີວະນາໆພັນ.

ສິ່ງທີ່ເປັນບຸລິມະສິດໃນດ້ານ ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ການຕະຫຼາດ

- ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳຕ່າງໆ ຄວນຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການແຜ່ລາມຂອງພະຍາດຕິດຕໍ່ຈາກສັດສູ່ຄົນ ເຊັ່ນ: ພະຍາດ ໂຄວິດ-19. ບັນດານິຕິກຳເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະລວມມີ (i) ການເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມໃນການປົກປັກຮັກສາພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ດ້ວຍການເຮັດໃຫ້ການບຸກລຸກຂອງມະນຸດຫຼຸດລົງ; (ii) ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ຕໍ່ການຄ້າສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ, (iii) ສ້າງຫຼວດຄືນການຄ້າສັດປ່າທີ່ຖືກກົດໝາຍ, (iv) ສ້າງ ຫຼື ປັບປຸງກົນໄກການຈັດການສັດປ່າ, ການຂົນສົ່ງ, ແລະ ການກັກກັນ, ສູນຂະຫຍາຍພັນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອສັດປ່າ, ແລະ (v) ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຄວບຄຸມຕະຫຼາດ ຄວນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ.
- ຜັນຂະຫຍາຍດຳລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີວ່າດ້ວຍປ່າສະຫງວນ ທີ່ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຄວາມມັ່ງໝັ້ນຂອງລັດຖະບານ ທີ່ສ້າງເຂດອຸທິຍານແຫ່ງຊາດຂຶ້ນແລະຮັບຮອງເອົາປະເພດປ່າສະຫງວນຕາມມາດຖານຂອງອົງການອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມສາກົນ. ລັດຖະບານສາມາດພິຈາລະນາສ້າງຕັ້ງກົມອຸທິຍານແຫ່ງຊາດ ແລະ ອະນຸລັກສັດປ່າ ໃນກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອຊ່ວຍຍົກລະດັບຈຳນວນພະນັກງານ ໃຫ້ພຽງພໍກັບລະບົບປ່າສະຫງວນ ແລະ ອຸທິຍານແຫ່ງຊາດທີ່ມີ.
- ກົດລະບຽບ ແລະ ວິທີການສຳປະທານການທ່ອງທ່ຽວໃນປ່າສະຫງວນ ແລະ ເຂດພື້ນທີ່ທຳມະຊາດອື່ນໆ ຄວນຈະໄດ້ກຳນົດບາດກ້າວຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ສ້າງແຮງຈູງໃຈ ເພື່ອການເຮັດທຸລະກິດດ້ານການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດໃນເຂດປ່າສະຫງວນ.

4 ເອກະສານນະໂຍບາຍສໍາຫລັບແຜນງານໃຫ້ຄໍາປຶກສາດ້ານການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງທະນາຄານໂລກໃນ ສປປ ລາວ

- ເພື່ອປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ໃນເຂດປ່າຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມກົດດັນຕໍ່ສະພາບທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ລະບົບນິເວດທໍາມະຊາດ, ດໍາລັດ ແລະ ວິທີການປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຊາວບ້ານ ຄວນຖືກສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອກໍານົດຈະແຈ້ງ ພາລະບົດບາດໃນຂັ້ນສູນກາງ, ແຂວງ, ແລະ ເມືອງ ໃນການສົ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ຕາມລະບົບກະຈ່າຍອໍານາດສູ່ທ້ອງຖິ່ນ. ຄ້າຍຄືກັນນີ້, ການກໍານົດຈະແຈ້ງດ້ານພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງພາກລັດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການອະນຸຍາດສໍາປະທານການປູກໄມ້ ເປັນສິນຄ້າກໍ່ແມ່ນເປັນສິ່ງສໍາຄັນອີກດ້ວຍ.
- ກອບນິຕິກຳການຮ່ວມມືຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງພາກລັດ ໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄວນຈະຕ້ອງໄດ້ທົບທວນ ແລະ ປັບປຸງຕື່ມ ເພື່ອຊ່ວຍປະຕິບັດຄໍາສັ່ງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 15 ວ່າດ້ວຍ ການເພີ່ມທະວີຄວາມເຂັ້ມງວດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້, ການເຄື່ອນຍ້າຍໄມ້ ແລະ ທຸລະກິດໄມ້, ແລະ ຄໍາສັ່ງເລກທີ 05 ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງການ ຄ້າຂາຍສັດປ່າ.
- ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງບັນດາໂຄງການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃນ ແລະ ອ້ອມຮອບເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ເຂດອື່ນໆທີ່ຍັງມີຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຊີວະນາໆພັນ ຄວນປະຕິບັດຕາມກອບນະໂຍບາຍຂອງປະເທດທີ່ໄດ້ກໍານົດລະອຽດ ໃນດໍາລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີປີ 2019 ກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນ ກະທົບດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບຍຸດທະສາດສະບັບປັບປຸງກໍ່ເຫັນວ່າເປັນເຄື່ອງມືທາງນິຕິກຳທີ່ສໍາຄັນໃນຂະນະນີ້ ທີ່ມັນໜັກໃສ່ການແກ້ໄຂຜົນກະທົບ ແລະ ສ້າງໂອກາດຂອງຫຼາຍໂຄງການ: ຊ່ວຍສ້າງຄວາມສົມດຸນການປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ກັບການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າ.

ບຸລິມະສິດ ດ້ານການໂຄສະນາ, ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການສຶກສາ

- ສືບຕໍ່ໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ໜ່ວຍງານລາດຕະເວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບຸກຄົນທົ່ວໄປກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນລະຫວ່າງການຄ້າຂາຍສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການລະບາດຂອງພະຍາດຕິດຕໍ່ຈາກສັດສູ່ຄົນເຊັ່ນ: ໂຄວິດ-19, ພ້ອມທັງສະແດງຄວາມຈໍາເປັນໃຫ້ຢຸດກິດຈະກຳນີ້ ນັບຕັ້ງແຕ່ດຽວນີ້ເປັນຕົ້ນໄປໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.
- ສືບຕໍ່ວຽກງານໂຄສະນາໃນບັນດາບ້ານຕາມເຂດກັນຊົນຢູ່ໃນ ແລະ ອ້ອມຮອບເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ບ້ານອື່ນໆ ທີ່ຍັງເພິ່ງພາທໍາມະຊາດກ່ຽວກັບການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ, ການລະບາດຂອງພະຍາດຕິດຕໍ່ຈາກສັດສູ່ຄົນ ແລະ ການຄ້າຂາຍສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການແກ້ໄຂ ອົງໃສ່ທໍາມະຊາດຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
- ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ໂດຍພະນັກງານປ່າສະຫງວນ ໃຫ້ແກ່ຄູ່ຮ່ວມງານພາກລັດ ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍກ່ຽວຂ້ອງ ແກ້ໄຂຄະດີປ່າໄມ້ ແລະ ສັດປ່າ.
- ເຊື່ອມໂຍງຊີວະນາໆພັນເຂົ້າໃນລະບົບການສຶກສາ ແລະ ການຮຽນຮູ້ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ ຄວາມສໍາຄັນ ຂອງການອະນຸລັກ.
- ສົ່ງເສີມການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຊີວະນາໆພັນໃນຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ ໃນບັນດາສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດ ເຊັ່ນ: ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ.
- ສ້າງຍຸດທະສາດການສຶກສາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ຕໍ່ຍອດຈາກ ວິໄສທັດ ການໂຄສະນາ ແລະ ການສຶກສາ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ປີ 2018-2025 ແລະ ແຜນປະຕິບັດ 2018-2020.

ບຸລິມະສິດການລົງທຶນໃນດ້ານຄຸນຄ່າຊີວະນາໆພັນ

- ລົງທຶນໃສ່ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ຂອງສະຖາບັນໃນດ້ານການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າສະຫງວນ, ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ການຮ່ວມມືຂອງອົງການຈັດຕັ້ງໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ.
- ສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ແຜນງານຂອງໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ເພື່ອສະກັດກັ້ນການຂາຍໄມ້ ແລະ ສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ ຕາມຄໍາສັ່ງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 15, ເລກທີ 05 ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ປີ 2019. ຈໍາເປັນຕ້ອງມີການລົງທຶນໃສ່ຕໍາຫຼວດ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ບັບປຸງການລົງທຶນໃນລະບົບປ່າສະຫງວນ ແລະ ອຸທິຍານແຫ່ງຊາດ ຜ່ານການກະຈາຍລາຍຮັບຫຼາຍໆທາງຢູ່ໃນແຕ່ລະເຂດເຊັ່ນ: ສ້າງການອະນຸລັກຮ່ວມກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແລະ ສໍາປະທານການທ່ອງທ່ຽວທໍາມະຊາດ.
- ບັບປຸງການລົງທຶນໃສ່ບັນດາບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດກັນຊົນຂອງປ່າສະຫງວນ ຂອງກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ໂດຍນໍາໃຊ້ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ທຶນໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ໂຄງການນໍາໃຊ້ທຶນຮ່ວມອື່ນໆ.
- ສ້າງລະບົບການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ຂັ້ນບ້ານ ຢູ່ນອກເຂດປ່າສະຫງວນ ເພື່ອຊ່ວຍສ້າງສາຍສໍາພັນທີ່ດີໃນ ການຄຸ້ມຄອງລະຫວ່າງ ຫ້ອງການຕ່າງໆໃນລະດັບ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ແລະ ບ້ານຕ່າງໆ ໃນການແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບການຄຸ້ມຄອງ, ການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ບ້ານ, ສົ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຊີວະນາໆພັນຢ່າງຍືນຍົງ.
- ສົ່ງເສີມການລົງທຶນປູກໄມ້ເປັນສິນຄ້າແບບຍືນຍົງ ທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນພື້ນທີ່ດິນປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມນອກເຂດປ່າປ້ອງກັນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດ, ປ່າສະຫງວນ ແລະ ສັດປ່າ.
- ການສ້າງເວທີການລົງທຶນແບບຍຸດທະສາດ ເພື່ອປະສານແຜນງານຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງພູມິທັດປ່າໄມ້ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃຫ້ແກ່ການຊັງຊາ ການຕັດສິນໃຈຕໍ່ການລົງທຶນ, ຜົນໄດ້ຜົນເສຍຈາກການລົງທຶນ ແລະ ການກໍານົດບັນດາກິດຈະກໍາ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆທີ່ສາມາດສະໜັບສະໜູນກັນໃນເຂດພູມິທັດ.

**The World Bank Group Lao PDR Country Office,
East Asia and Pacific Region**

Xieng Ngeun Village, Chao Fa Ngum Road,
Chantabouly District, Vientiane, Lao PDR

worldbank.org/lao